

کارگزاری امین سهم

بررسی ابزارهای مختلف تامین مالی در بازار سرمایه

بازارهای مالی را بر اساس طرق مختلفی می توان دسته بندی نمود. یکی از این طرق

دسته بندی بازارهای مالی بر اساس سررسید تعهدات مالی است که بر این اساس

بازارهای مالی به دو دسته بازار پول (بازار داد و ستد ابزارهای مالی با سررسید کمتر

از یکسال) و بازار سرمایه (بازار داد و ستد ابزارهای مالی با سررسید بیشتر از یکسال)

تقسیم می شوند.

در بازار سرمایه از ابزارهای مختلفی برای تامین مالی استفاده می شود که عبارت اند از:

- ابزارهای تامین مالی بلندمدت (سهام عادی، سهام ممتاز، اوراق قرضه، اوراق مشارکت)

- ابزارهای ویژه مدیریت خطر (قراردادهای اختیار معامله، قراردادهای آتی، قراردادهای

معاوضه)

سهام عادی (Common stock): از معمول ترین ابزارهای تامین مالی شرکتها

سهام عادی می باشد. سهام عادی نوعی ابزار مالی است که نشانگر مالکیت

کارگزاری امین سهم

800.00
700.00
600.00
500.00
400.00
300.00
200.00
100.00
90.00
80.00
70.00
60.00
50.00
40.00

دارنده‌ی آن در یک شرکت است. بازدهی سهام عادی از پرداخت سود سهام (حاصل در آمد جاری و گذشته‌ی شرکت) و عایدی سرمایه (حاصل تغییرات قیمت سهام) ناشی می‌شود.

مهم‌ترین ویژگی‌های سهام عادی عبارت‌اند از:

- سهام عادی از منابع دائمی تأمین مالی به شمار می‌آیند و سررسید ندارند.
- دارنده‌ی سهام عادی مالک نهایی شرکت به حساب می‌آید.
- مسئولیت دارنده‌ی سهام عادی به مقدار سرمایه‌ی آن شخص در شرکت محدود می‌شود.
- دارنده‌ی سهام عادی دارای حق رأی است.
- دارنده‌ی سهام عادی در خرید سهامی که شرکت تازه منتشر می‌کند، اولویت خواهد داشت.

کارگزاری امین سهم

800.00
700.00
600.00
500.00
400.00
300.00
200.00
100.00
90.00
80.00
70.00
60.00
50.00
40.00

- سهامدار، حق انتقال سهام خود را به دیگری دارد.
- دارنده‌ی سهام عادی حق اطلاع از وضعیت شرکت را دارد. اکثر سهام شرکت‌ها به صورت سهام عادی است و به همین دلیل، معمولاً صاحبان این نوع سهام کنترل و مدیریت شرکت‌ها را در دست دارند.
- سهام ممتاز (Preferred share/Preferred stock): این نوع سهام نیز همانند سهام عادی نشانگر مالکیت دارنده‌ی آن در یک شرکت است اما برخلاف سهام عادی، سود سهام معینی دارد که پرداخت آن بر پرداخت سود سهام عادی مقدم است.
- مهم‌ترین ویژگی‌های سهام ممتاز عبارت‌اند از:
 - سهام ممتاز برای دارنده‌ی آن دربردارنده‌ی نوعی حق مالکیت در شرکت است.
 - سهام ممتاز سررسید ندارد.

کارگزاری امین سهم

800.00
700.00
600.00
500.00
400.00
300.00
200.00
100.00
90.00
80.00
70.00
60.00
50.00
40.00

- شرکت انتشاردهنده سهام ممتاز، ملزم به وثیقه یا رهن دارایی‌های خود در قبال انتشار این اوراق نیست.

- معمولاً سود از پیش تعیین شده و ثابتی به سهام ممتاز تعلق می‌گیرد.

- دارنده سهام ممتاز از نظر دریافت سود سهام بر دارندگان سهام عادی حق تقدم دارد.

- معمولاً اکثر سهام ممتاز بدون حق رأی هستند.

اوراق قرضه: اوراق قرضه اسنادی است که به موجب آن شرکت انتشاردهنده متعهد می‌شود

مبالغ مشخصی (بهره سالانه) را در زمان‌هایی خاص به دارنده آن پرداخت کند و در زمان

مشخص (سررسید) اصل مبلغ را باز پرداخت کند. دارنده اوراق به عنوان بستانکار حق

دریافت اصل و بهره آن را دارد ولی هیچ مالکیتی در شرکت ندارد. اوراق قرضه در واقع ابزار

بدهی بلندمدت دولت‌ها و شرکت‌هاست. دارنده این اوراق، براساس قرارداد حق دارد

مقدار مشخصی بهره دریافت کند و در سررسید، ارزش اسمی اوراق را پس گیرد.

کارگزاری امین سهم

800.00
700.00
600.00
500.00
400.00
300.00
200.00
100.00
90.00
80.00
70.00
60.00
50.00
40.00

مهم‌ترین ویژگی‌های اوراق قرضه عبارت‌اند از:

- دارنده‌ی اوراق قرضه، بستانکار شرکت ناشر است.

- اوراق قرضه دارای سررسید مشخص هستند.

- اوراق قرضه دارای ارزش اسمی مشخص هستند.

- دارنده‌ی اوراق قرضه در دریافت اصل و فرع سرمایه‌ی خود بر دیگر صاحبان

شرکت، حق تقدم دارد.

- به طور معمول، دارنده‌ی اوراق قرضه در زمینه‌ی تصمیم‌گیری‌های شرکت حق

رای ندارد.

اوراق مشارکت: همانطور که از نام این اوراق مشخص است، اوراق مشارکت در واقع اوراق

بهاداری است که بیانگر مشارکت دارنده آن در یک طرح است. این اوراق به منظور تأمین

بخشی از منابع مورد نیاز طرح‌های سودآور تولیدی و خدماتی منتشر می‌شود. اوراق

کارگزاری امین سهم

800.00
700.00
600.00
500.00
400.00
300.00
200.00
100.00
90.00
80.00
70.00
60.00
50.00
40.00

مشارکت، نوع خاصی از اوراق قرضه است که بهره یا سود آن تا هنگام سررسید قطعی نیست.

مهم ترین نکات مربوط به اوراق مشارکت به شرح زیر است:

- سود تضمین شده اوراق مشارکت، به صورت علی الحساب به دارنده اوراق پرداخت می شود، به این معنا که پس از پایان پروژه و در سررسید نهایی، ناشر اوراق موظف است سود قطعی پروژه را محاسبه کرده و در صورتی که سود قطعی پروژه، بیشتر از سود علی الحساب پرداختی به خریداران اوراق باشد، مابه التفاوت را به آنها پرداخت نماید. البته، در صورتی که سود قطعی پروژه، از سود علی الحساب پرداختی کمتر باشد، جبران مابه التفاوت برعهده ضامن اوراق مشارکت است و ضرر و زیانی از این بابت، متوجه خریدار این اوراق نیست.

کارگزاری امین سهم

800.00
700.00
600.00
500.00
400.00
300.00
200.00
100.00
90.00
80.00
70.00
60.00
50.00
40.00

- سود اوراق مشارکت، معاف از پرداخت مالیات است و این باعث افزایش جذابیت‌های سرمایه‌گذاری در این اوراق می‌شود.

- اوراق مشارکت، اغلب بی‌نام منتشر شده و فردی که این اوراق را در اختیار دارد، مالک آن شناخته می‌شود، بنابراین باید از اوراق مشارکت نیز همانند اسکناس مراقبت کرد.

- سود اوراق مشارکت، در فواصل زمانی تعیین شده (به طور معمول ماهانه یا فصلی) و از طریق برگه‌هایی که همراه اوراق مشارکت، به خریدار تحویل می‌شود، به وی پرداخت می‌شود.

- با توجه به اینکه طرح‌هایی که برای تأمین مالی آنها، اوراق مشارکت منتشر می‌شود، معمولاً طرح‌های زمان‌بر هستند، بنابراین اوراق مشارکت نیز اغلب با سررسیدهای سه تا چهارساله منتشر می‌شوند.

دکتر تارتار مدیر آموزش و توسعه بازار کارگزاری امین سهم